4.Мороз О. Особливості занять спортивно-оздоровчою аеробікою з групою / О. Мороз // Оптимізація процесу фізичного виховання в системі освіти : матеріали Всеукр. наук. конф. – Тернопіль, 2003. – С. 73–74.

5.Середа І. О. Методичні рекомендації для організації та проведення самостійних занять із оздоровчої аеробіки : навч. посіб. Тернопіль : Тернопільський національний педагогічний університет ім.В.Гнатюка, 2016. 55 с

6.Синиця С. В., Шестерова Л. Є. Оздоровча аеробіка. Спортивно-педагогічне вдосконалення : навч. посіб. Полтава : ПНПУ, 2010. 244 с.

7.Школа О. М., Фоменко О. В. Фітнес-аеробіка, пілатес та шейпінг у фізичному вихованні студенток. Фізична культура, спорт та здоров'я нації : зб. наук. пр. Вінниця : Вінниц. державн. педагогічний університет імені М. Коцюбинського, 2014. Вип. 17. С. 348–352.

References

1.Bermudez D. V. Dosing of the load in the process of physical education using rhythmic gymnastics and aerobics: methodological recommendations / edited by D. V. Bermudez. – Sumy : Publishing house of Sumy State University named after A. S. Makarenko, 2014. 72 p.

2.Humen V. "Shaping" as a system of physical improvement of the personality / V. Humen, M. Lynets // Young sports science of Ukraine. Collection of scientific works – Lviv: LDIFK, 2002. – Issue 6. Volume 1 – P. 205–208.

3.Kotova O. V., Sukhanova G. P. Introduction of modern health technologies into the process of professional training of future teachers of physical culture / Actual problems of physical education of different strata of the population / III All-Ukrainian scientific and practical conference, Kharkiv, 2017 – p. 84-90.

4.Moroz O. Features of sports and health aerobics classes with a group / O. Moroz // Optimization of the process of physical education in the education system: materials of the All-Ukrainian scientific conference – Ternopil, 2003. – P. 73–74.

5.Sereda, I. O. (2016). Metodychni rekomendatsii dlia orhanizatsii ta provedennia samostiinykh zaniat iz ozdorovchoiaerobiky [The ьethodological recommendations for organising and conducting independent aerobics classes]. Ternopil : Ternopilskyi natsionalnyi pedahohichnyi universytet im. V. Hnatiuka(in Ukrainian)

6.Synytsia, S. V., & Shesterova, L. Ye. (2010). Ozdorovcha aerobika. Sportyvno-pedahohichne vdoskonalennia [The recreational aerobics. Sports and pedagogical improvement]. Poltava : PNPU (in Ukrainian).

7.Shkola, O. M., & Fomenko, O. V. (2014). Fitnes-aerobika, pilates ta sheipinh u fizychnomu vykhovanni studentok [The fitness aerobics, Pilates and shaping in physical education of female students]. Fizychna kultura, sport ta zdorovia natsii – Physical culture, sports and national health : zb. nauk. pr. (Vols. 17), (pp. 348–352). Vinnytsia : Vinnyts. derzhavn. pedahohichnyi universytet imeni M. Kotsiubynskoho (in Ukrainian)

DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.05(192).28
УДК: [796.332:796.012.576.6:796.093.1(4)(477)

Перевозник В.І.
к. фіз. вих., доцент
Харківська державна академія фізичної культури
ORCID ORG/ 0000-0001-6798-1497
Перепелиця П.Є.
к. фіз. вих., доцент
Харківська державна академія фізичної культури
ORCID ORG/ 0009-0003-7315-4369
Абдула А.Б.
к. фіз. вих., доцент
Харківська державна академія фізичної культури
ORCID ORG/ 0000-0002-3832-3716

ПОКАЗНИКИ КОЛЕКТИВНИХ ВЗАЄМОДІЙ В МАТЧІ УКРАЇНА-РУМУНІЯ ЧЕМПІОНАТУ ЄВРОПИ З ФУТБОЛУ-2024.

Анотація. *Гравці с високою індивідуальною технічною майстерністю не зможуть досягти перемоги над командою супротивників, якщо рівень їх тактичного мислення не дозволяє їм ефективно взаємодіяти с партнерами. Успіх у досягненні перемоги визначається вмінням взаємодіяти с партнерами на груповому та командному рівнях, ефективно використовуючи індивідуальну технічну майстерність та швидкість тактичного мислення. Високий рівень колективної взаємодії дозволяє використовувати різноманітні комбінаційні дії на різних ділянках ігрового поля, що забезпечує ефективне подолання опору супротивника та подальше просування для взяття воріт.* ***Мета дослідження:*** *провести аналіз колективних взаємодій (малої і середньої групової взаємодії та командної взаємодії) збірної команди України на Чемпіонаті Європи з футболу 2024 року в іграх групового раунду.* ***Методи дослідження:*** *теоретичний аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури, методи педагогічних спостережень, методи математичної статистики, реєстрація та порівняльний аналіз техніко-тактичних дій (малої і середньої групової взаємодії та командної взаємодії) збірної команди України на чемпіонаті Європи-2024 з футболу в іграх групового раунду.* ***Результати дослідження:*** *проведено аналіз показників техніко-тактичних дій (кількість передач), які відображають рівень (малої і середньої групової взаємодії та командної взаємодії) в шести 15-хвилинних часових відрізках в іграх групового раунду збірної команди України на чемпіонаті Європи-2024 з футболу.* ***Висновки:*** *Колективні взаємодії є основним змістом усієї ігрової діяльності кожної команди під час матчу. Правильно обрана тактика проти конкретного*

суперника сприяє успіху, а помилкова веде до поразки. Вміння швидко вирішувати проблемні тактичні завдання та успішно використовувати свої можливості в офіційних іграх характеризує тактичну зрілість як команди загалом, так і її окремих гравців. Тактичні плани на матч які розробляє тренер, здійснюються взаємодіями окремих груп футболістів на різних ділянках ігрового поля. Ось чому індивідуальне тактичне вдосконалення неможливе без реалізації чітких групових та командних дій, які надають грі ефективності та злагодженості.

Ключові слова: *техніко-тактичні дії, передачі м'яча, групові взаємодії, командні взаємодії, комбінаційна атака, динаміка гри, контроль м'яча, швидкість мислення.*

Perevoznik V.I., Perepelytsia P.E., Abdula A.B. Indicators of collective interactions at the 2024 European Football Championship. *Players with high individual technical skill will not be able to achieve victory over the opposing team if their level of tactical thinking does not allow them to effectively interact with their partners. Success in achieving victory is determined by the ability to interact with partners at the group and team levels, effectively using individual technical skills and speed of tactical thinking. A high level of collective interaction allows the use of various combination actions in different areas of the playing field, which ensures effective overcoming of the opponent's resistance and further advancement to take the goal. The purpose of the study: to analyze collective interactions (small and medium group interaction and team interaction) of the Ukrainian national team at the 2024 European Football Championship in group round games. Research methods: theoretical analysis and generalization of data from scientific and methodological literature, methods of pedagogical observations, methods of mathematical statistics, registration and comparative analysis of technical and tactical actions (small and medium group interaction and team interaction) of the Ukrainian national team at the 2024 European Football Championship in group round games. Research results: an analysis of technical and tactical actions (number of passes) indicators was conducted, which reflect the level (small and medium group interaction and team interaction) in six 15-minute time periods in group round games of the Ukrainian national team at the 2024 European Football Championship. Conclusions: Collective interactions are the main content of all game activity of each team during the match. Correctly chosen tactics against a specific opponent contribute to success, and incorrect ones lead to defeat. The ability to quickly solve problematic tactical tasks and successfully use one's capabilities in official games characterizes the tactical maturity of both the team as a whole and its individual players. Tactical plans for the match developed by the coach are implemented by the interactions of individual groups of football players in different areas of the playing field. That is why individual tactical improvement is impossible without the implementation of clear group and team actions that give the game efficiency and coherence.*

Keywords: *technical and tactical actions, ball passing, group interactions, team interactions, combination attack, game dynamics, ball control, speed of thinking.*

Вступ. Тактика гри будь-якої команди передбачає оволодіння тактикою індивідуальних, групових та командних дій. Ці дії об'єднуються у єдиний план, у вигляді системи гри. У основі цього плану лежить певний принцип, що дозволяє організувати дії всіх гравців [2; 4; 6].

Різноманітна тактика сучасного футболу дозволяє, за умови правильної підготовки гравців, вести боротьбу гнучко, змінюючи її форми та характер [1, 5, 10].

Обрана система командної гри не позбавляє гравців творчої активності, а навпаки, спрямовує її та визначає характер атакуючих дій відповідно до загального плану. Загальний план вирішується груповими взаємодіями, а у кожному конкретному випадку - індивідуальними діями окремих гравців. Успіх атакуючих дій гарантовано лише в тому випадку, якщо команда організовує свої дії відповідно до свого реального рівня технічної та фізичної підготовленості [2; 4; 8].

Групові та командні взаємодії – це основний засіб ведення гри для будь-якої команди. За допомогою вдало виконаних колективних дій команда оволодіває ініціативою під час гри та примушує суперника змінювати свій заздалегідь підготовлений тактичний план. При цьому, головна мета атакуючих дій команди - забити м'яч у ворота суперників. Щоб досягти цієї мети, необхідно використовувати організовані, продумані і добре підготовлені (в тренувальному процесі) комбінаційні взаємодії, що допомагають наблизити м'яч до воріт суперника, та створити сприятливі умови для вдалого завершення атаки [3; 8; 10].

Добре продумана та організована тактика групової та командної взаємодії дає можливість гравцям вибирати та використовувати найбільш доцільні засоби, способи та форми ведення атакуючих дій [2; 7; 9].

Зв'язок роботи з важливими науковими програмами або практичними завданнями. Робота виконана згідно з ініціативною темою НДР у галузі фізичної культури та спорту Харківської державної академії фізичної культури на 2023-2028 рр. «Оптимізація навчально-тренувального процесу у футболі» номер держреєстрації 0123U105317.

Мета дослідження: провести аналіз техніко-тактичних дій (малої-середньої групової та командної взаємодії) збірної команди України на Чемпіонаті Європи з футболу 2024 році в іграх групового раунду.

Методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури, методи педагогічних спостережень, методи математичної статистики.

На основі відео-запису матчів збірної команди України в іграх групового раунду на чемпіонаті Європи-2024 з футболу, в першому і другому таймах проводилась реєстрація техніко-тактичних дій (передачі м'яча і кількість гравців, що їх виконали).

Сутність цієї методики полягає в наступному. Під час відео-аналізу матчів на стадії групового раунду чемпіонату Європи 2024 реєструвалась кількість передач, виконаних гравцями кожної команди до втрати м'яча (до перехоплення м'яча суперником). При цьому одночасно реєструвалась і кількість гравців, які прийняли участь у виконанні точних передач до втрати м'яча. Таким чином можна було визначити показники колективних взаємодій, а саме: мала групова взаємодія до - 3 гравців; середня групова вазаємодія до - 6 гравців; командна взаємодія - більше 7 гравців.

Також, за допомогою цієї методики визначалась «динаміка колективних взаємодій» по 15-ти хвилинним відрізкам в матчах збірної команди України проти збірних Румунії, Бельгії, Словаччини, які приймали участь в іграх групового раунду на чемпіонаті Європи-2024 з футболу.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналізуючи динаміку показників малої групової взаємодії (до 3 гравців) в матчі групового раунду чемпіонату Європи – 2024 р. між збірними командами України та Румунії по 15-ти хвилинним відрізкам можна зробити наступні висновки (рис. 1).

Найвищий показник кількості малих групових взаємодій (10), гравці збірної команди України демонстрували у часові відрізки матчу з 16 по 30 та 76 по 90 хвилини, в той же час найменшу кількість аналогічних взаємодій було зафіксовано з 61 по 75 хвилину – (5). Також необхідно зазначити, що динаміка цих показників з 1 по 15 хв. – (8), з 31 по 45 хв. – (9), з 46 по 60 хв. – (8), суттєво не відрізняється.

Зареєстровані малі групові взаємодії гравців збірної команди Румунії показали, найбільшу кількість у часовому відрізку з 1 по 15 хв. – (16), а найменшу кількість з 61 по 75 хв. – (9). Суттєво не відрізнялась динаміка цих показників з 16 по 30 хв. – (13), з 31 по 45 хв. – (14), з 76 по 90 хв. – (13).

Якщо порівнювати показники малих групових взаємодій збірних команд України та Румунії за весь матч, можна зробити висновок, що гравці команди Румунії на протязі всіх шести 15-ти хвилинних часових відрізків матчу демонстрували значно більшу кількість взаємодій на відміну від гравців команди України.

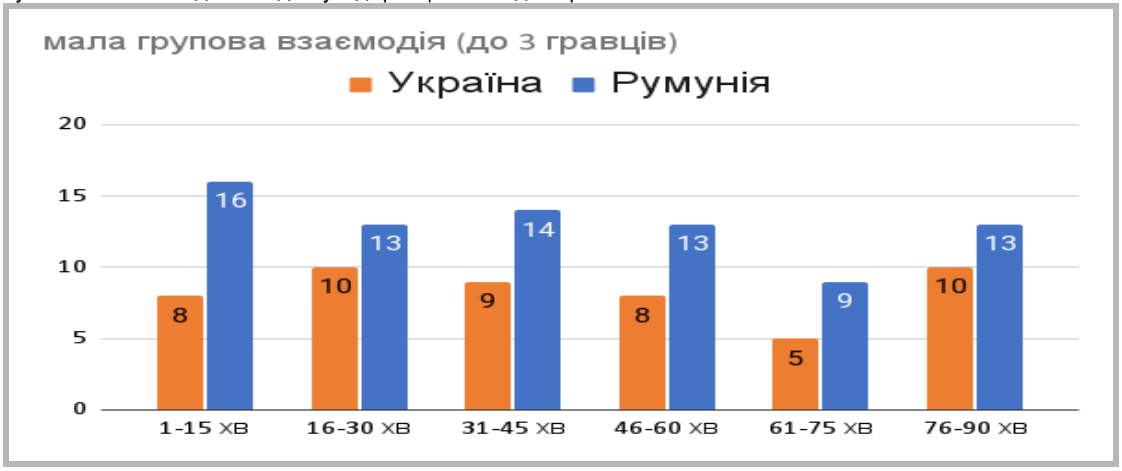

Рис. 1. Динаміка показників «малої групової взаємодії»
збірних команд України та Румунії.

Якщо в показниках малих групових взаємодій, гравці збірної команди Румунії переважали команду України, то в показниках середніх групових взаємодій спостерігалась протилежна ситуація. Так, в трьох часових відрізках з 1 по 15, з 31 по 45, з 76 по 90 хвилини збірна України значно переважала своїх опонентів по кількості (3), (6), та (5) взаємодій відповідно (рис. 2).

Найвищий показник середніх групових взаємодій (6), гравці збірної команди України демонстрували у часовому відрізку матчу з 31 по 45 хвилину – (6), в той же час найменшу кількість аналогічних взаємодій було зафіксовано з 16 по 30 та 46 по 60 хвилину – (2).

Зареєстровані середні групові взаємодії гравців збірної команди Румунії показали, найбільшу кількість у часовому відрізку з 31 по 45 та з 61 по 75 хвилини – (4), а найменшу кількість з 1 по 15 та з 76 по 90 хвилини – (1).

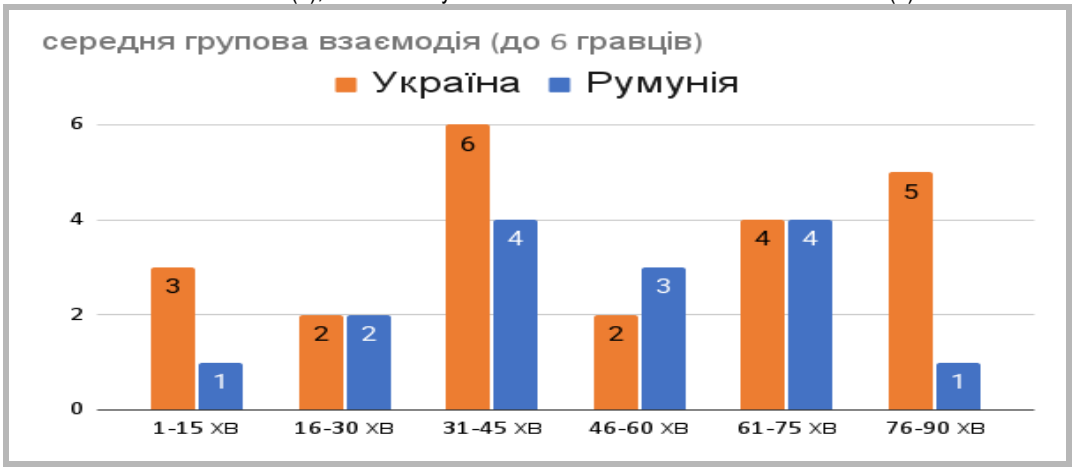

Рис. 2. Динаміка показників «середньої групової взаємодії» збірних команд України та Румунії.

Аналізуючи динаміку показників командних взаємодії (більше 7 гравців) в матчі групового раунду чемпіонату Європи – 2024р. між збірними командами України та Румунії по 15-ти хвилинним відрізкам можна зробити наступні висновки (рис. 3).

Найвищий показник командної взаємодії, гравці збірної команди України демонстрували у часовому відрізку матчу з 1 по 15 – (9), в той же час найменшу кількість аналогічних взаємодій було зафіксовано з 31 по 45 хвилину – (2). Також необхідно зазначити, що динаміка цих показників з 46 по 75 хв. суттєво не відрізнялася – (6).

В той же час, динаміка показників командної взаємодії гравців збірної Румунії не відрізнялась суттєвими коливаннями. Максимальна кількість цих показників з 1 по 75 хв. не перевищувала (2) взаємодій, а з 76 по 90 хв. цей показник дорівнював (0).

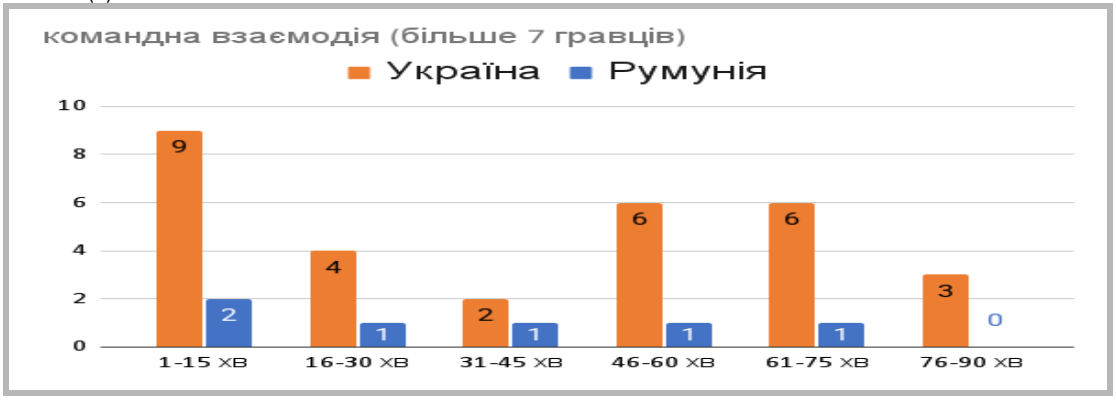

Рис. 3. Динаміка показників «командної взаємодії» збірних команд України та Румунії.

Незважаючи на те що отримані нами результати збірної команди України в середніх групових і в командних взаємодіях переважають аналогічні показники гравців збірної команди Румунії, відповідно:

- 22 взаємодії проти 15 (до 6 гравців);
- 30 взаємодії проти 6 (більше 7 гравців).

Проте, кінцевий результат цієї гри виявився на користь команди Румунії. При цьому в малих групових взаємодіях (до 3 гравців) команда Румунії переважала команду України, що на нашу думку мало вирішальний вплив на загальний результат матчу (рис. 4).

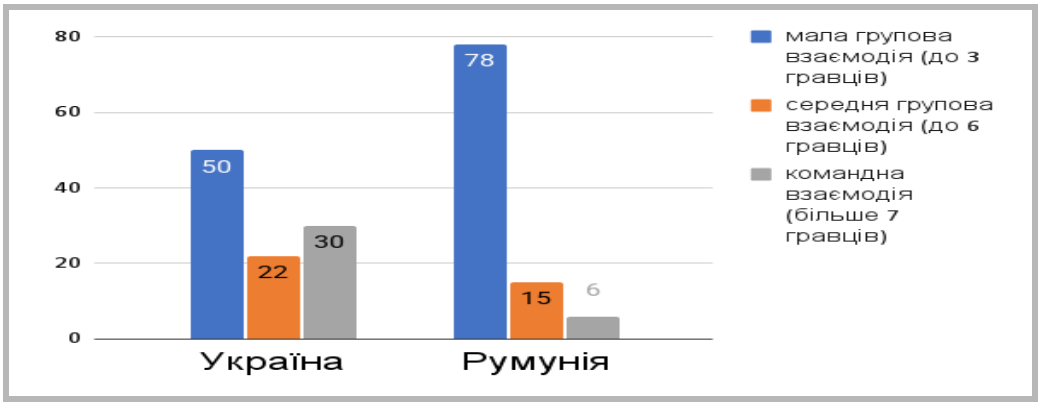

Рис. 4. Загальна кількість показників малої, середньої та командних взаємодій збірних команд України та Румунії.

Висновки. Колективні взаємодії є основним змістом усієї ігрової діяльності кожної команди під час матчу. Правильно обрана тактика проти конкретного суперника сприяє успіху, а помилкова веде до поразки. Вміння швидко вирішувати проблемні тактичні завдання та успішно використовувати свої можливості в офіційних іграх характеризує тактичну зрілість як команди загалом, так і її окремих гравців. Тактичні плани на матч які розробляє тренер, здійснюються взаємодіями окремих груп футболістів на різних ділянках ігрового поля. Ось чому індивідуальне тактичне вдосконалення неможливе без реалізації чітких групових та командних дій, які надають грі ефективності та злагодженості.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Планується вести подальший відео-аналіз техніко-тактичних дій футболістів збірної команди України. Отримані дані дозволяють дати об'єктивну оцінку діям футболістів під час матчу та вносити відповідні корективи в навчально-тренувальний процес.

Література

1. Дулібський, А.В. (2001). Моделювання тактичних дій у процесі підготовки юнацьких команд з футболу(кандидатська дисертація). Львів.

2. Лисенчук, Г.А. (2004). Теоретико-методичні основи управління підготовкою футболістів (докторська дисертація). Київ.

3. Осадець, М.М., & Байдюк, М.Ю. (2021). Основи тактичної підготовки у футболі : навч. посіб. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича.

4. Осадець, М.М. (2002a). Основи тренувального процесу у футболі : навч. посібник. Чернівці : Чернівецький національний ун-т ім. Ю. Федьковича.

5. Осадець, М.М. (2002b). Стратегія і тактика у футболі : метод. рекомендації. Чернівці : «Рута».

6. Пасевич, А.М. & Григорович О.С., & Кособуцький Ю.Ф. (2011). Футбол : навч.-метод. посіб. Рівне : НУВГП.

7. Перевозник, В.І., & Перцухов, А.О. (2022). Аналіз показників просування м'яча футболістами високої кваліфікації в умовах змагальної діяльності. Спортивні ігри, 3(25), 122-129. DOI: 10.15391/si.2022-3.11

8. Петренко, С.І., & Кратінов В.А. (2012). Навчально-тренувальний процес підготовки юних футболістів : монографія. Донецьк : «Світ книги».

9. Ткаченко, С.М. (2020). Теорія і практика футболу в процесі підготовки тренера : монографія. Суми : Сум. держ. ун-т.

10. Харві, Г. (2012). Школа футболу : навч. посіб. Київ : «Країна мрій».

Reference

1. Dulibs'kyj, A.V. (2001). Modeljuvannja taktychnyh dij u procesi pidgotovky junac'kyh komand z futbolu [Modeling of tactical actions in the process of training youth soccer teams] (kandydats'ka dysertacija). L'viv. [in Ukrainian].

2. Lysenchuk, H.A. (2004). Teoretyko-metodychni osnovy upravlinnya pidhotovkoyu futbolistiv [Theoretical and methodological foundations of managing football player training] (doktors'ka dysertatsiya). Kyi'v. [in Ukrainian].

3. Osadec', M.M., & Bajdjuk, M.Ju. (2021). Osnovy taktychnoi' pidgotovky u futboli [Basics of tactical training in football]: navch. posib. Chernivci : Chernivec. nac. un-t im. Jurija Fed'kovycha. [in Ukrainian].

4. Osadec', M.M. (2002a). Osnovy trenuval'nogo procesu u futboli [Basics of the training process in football]: navch. posibnyk. Chernivci : Chernivec'kyj nacional'nyj un-t im. Ju. Fed'kovycha. [in Ukrainian].

5. Osadec', M.M. (2002b). Strategija i taktyka u futboli [Strategy and tactics in football]: metod.rekomendacii'. Chernivci : «Ruta». [in Ukrainian].

6. Pasevych, A.M. & Hryhorovych O.S., & Kosobuts'kyy Y.F. (2011). Futbol [Football] : navch.-metod. posib. Rivne : NUVGP. [in Ukrainian].

7. Pereviznyk, V.I., Pertsukhov, A.O. (2022). Analiz pokaznykiv prosuvannya m'yacha futbolistamy vysokoyi kvalifikatsiyi v umovakh zmahal'noyi diyal'nosti [Analysis of indicators of ball advancement by highly qualified football players in conditions of competitive activity]. Sportyvni ihry [Sports games], no 3(25), 122-129. DOI: 10.15391/si.2022-3.11 [in Ukrainian]

8. Petrenko, S.I. & Kratinov V.A. (2012). Navchal'no-trenuval'nyj proces pidgotovky junyh futbolistiv [Educational and training process of training young football players]: monografija. Donec'k : «Svit knygy». [in Ukrainian].

9. Tkachenko, S.M. (2020). Teorija i praktyka futbolu v procesi pidgotovky trenera [Theory and practice of football in the process of training a coach]: monografija. Sumy : Sum. derzh. un-t. [in Ukrainian].

10. Harvi, G. (2012). Shkola futbolu [School of football]: navch. posib. Kyi'v : «Krai'na mrij». [in Ukrainian].

DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.05(192).29
УДК 796.012.3:711.3-055.2

Ріпак М.О.
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри теорії і методики фізичної культури Львівського державного університету фізичної культури імені І. Боберського, м. Львів
https://orcid.org/0000-0002-2799-8726
Боднарчук О.М.
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри теорії і методики фізичної культури Львівського державного університету фізичної культури імені І. Боберського, м. Львів
https://orcid.org/0000-0001-8157-8573
Семенова Н.В.
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри теорії і методики фізичної культури Львівського державного університету фізичної культури імені І. Боберського, м. Львів
https://orcid.org/0000-0002-0539-2176

ЗАЛУЧЕННЯ ЖІНОК СІЛЬСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ ДО РІЗНИХ ВИДІВ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ

У статті розглянуто питання залучення жінок сільської місцевості до різних видів рухової активності. Встановлено, що у більшості жінок переважає побутова рухова активність, рівень якої жінки оцінили як високий і середній. До спеціально організованої рухової активності залучено 16,2% жінок першого зрілого віку, 12,4% жінок другого зрілого віку і 6,4% жінок похилого віку. Жінки сільської місцевості надають перевагу ходьбі (21,1%), спортивним іграм (настільний теніс, бадмінтон) (17,1%), їзді на велосипеді (17,9%), фітнес-програмам (11,9%). Недостатній рівень залученості жінок сільської місцевості до спеціально організованої рухової активності пов'язаний з відсутністю у них вільного часу, втомою після роботи, недостатніми фінансовими можливостями, відсутністю можливості обрати заняття за інтересом та недостатнім рівнем знань з питань організації самостійних занять фізичними вправами, на що вказали більшість опитаних жінок сільської місцевості.

Ключові слова: *рухова активність, фізкультурно-оздоровчі заняття, жінки сільської місцевості.*